

ข่าวประชาสัมพันธ์

กสม. เสนอความเห็นถึงนายกรัฐมนตรี – ประธาน สนช.

ต่อร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคตสูญหาย และสร้างหลักประกันทางกฎหมายที่ชัดเจนเพื่อคุ้มครองสิทธิประชาชนตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคตสูญหาย พ.ศ. .... พร้อมแจ้งผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อให้ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ซึ่งต่อมา ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘๖/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาต่อไป นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคตสูญหาย พ.ศ. .... เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญ เนื่องจากมีเจตนารมณ์เพื่อให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อให้เป็นกฎหมายในการอนุวัติการตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (ICPPED) ที่ประเทศไทยได้ลงนามไว้ กสม. จึงได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าว และเสนอความเห็นเพิ่มเติมไปยังนายกรัฐมนตรีและประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีความเห็นสรุปดังนี้

๑. โดยทั่วไปร่างพระราชบัญญัติฯ มีสาระสำคัญที่สอดคล้องกับอนุสัญญา CAT และ ICPPED ทั้งในส่วนนิยามความผิดฐานกระทำทรมานและกระทำให้นुकคตสูญหาย การดำเนินคดีและบทกำหนดโทษ รวมทั้งการป้องกันการทรมานและการกระทำให้นुकคตสูญหายและการคุ้มครองผู้เสียหาย

๒. ในการรับฟังความคิดเห็นที่ผ่านมา มีผู้เสนอความเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติเรื่องการห้ามขกสถานการณ์ฉุกเฉิน สงคราม ความไม่มั่นคงของรัฐ หรือสถานการณ์พิเศษใดเป็นข้ออ้างในการทรมานหรือกระทำให้นुकคตสูญหาย และการห้ามส่งตัวบุคคลออกนอกราชอาณาจักรหากมีเหตุควรเชื่อได้ว่า บุคคลนั้นจะถูกทรมานหรือถูกกระทำให้นुकคตสูญหาย หรือหลักการห้ามผลักดันกลับ ไปสู่อันตราย (non - refoulement) ตามมาตรา ๑๑ และ ๑๒ ไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ เนื่องจากมาตรา ๕ และ ๖ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดให้การทรมานและการกระทำให้นुकคตสูญหายเป็นความผิดโดยชัดแจ้งแล้ว เมื่อการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐครบองค์ประกอบความผิดแล้วไม่ว่าในสถานการณ์ใด ก็ไม่สามารถอ้างเหตุยกเว้นความผิดตามกฎหมายได้ ส่วนกรณีการส่งตัวบุคคลออกนอกประเทศนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ได้นำหลักการ ....

ได้นำหลักการห้ามผลักดันกลับ ไปสู่อันตรายมาพิจารณา ประกอบกับประเทศไทยมีกฎหมายที่ให้ดุลพินิจ ฝ่ายบริหารในการพิจารณาไม่ผลักดันบุคคลออกนอกประเทศได้อยู่แล้ว อาทิ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา ๑๑ และ ๑๒ ของ ร่างพระราชบัญญัติ ฯ เป็นหลักการสำคัญของอนุสัญญา CAT และอนุสัญญา ICPPED โดยเมื่อพิจารณา เห็นว่า ประเทศไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐตามอนุสัญญา CAT และ ICPPED การคงมาตรา ๑๑ และ ๑๒ ไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ จะเป็นการสร้างหลักประกันทางกฎหมายที่ชัดเจน ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

๓. การกำหนดความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๓๒ ของร่างพระราชบัญญัติฯ มีที่มาจาก อนุสัญญา ICPPED ข้อ ๖ (ข) ซึ่งกำหนดองค์ประกอบความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาไว้ ๓ ประการ คือ (๑) ทราบหรือเจตนาละเลยข้อมูลซึ่งระบุอย่างชัดเจนว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาภายใต้อำนาจและการควบคุม ที่มีผลของตนได้กระทำหรือจะกระทำความผิดฐานกระทำให้บุคคลหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (๒) มีอำนาจ ความรับผิดชอบและการควบคุมอย่างมีผลเหนือกิจกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดฐานกระทำ ให้บุคคลหายสาบสูญโดยถูกบังคับ และ (๓) ไม่ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ทั้งหมดที่จำเป็นและเหมาะสมภายใต้ อำนาจของตน เพื่อป้องกันหรือระงับการกระทำให้บุคคลหายสาบสูญ โดยถูกบังคับหรือเสนอเรื่องต่อ เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเพื่อดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดี นั้น จึงเห็นว่า การกำหนดความรับผิดชอบ ของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๓๒ ในร่างพระราชบัญญัติฯ ซึ่งระบุว่า “ผู้บังคับบัญชาผู้ใดทราบว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาโดยตรงของตนจะกระทำหรือได้กระทำความผิด...” อาจไม่ สอดคล้องกับความมุ่งหมายตามข้อ ๖ ของอนุสัญญา ICPPED จึงเห็นควรตัดคำว่า “โดยตรง” ออก คงเหลือ ข้อความดังนี้ “ผู้บังคับบัญชาผู้ใดทราบว่าผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของตนจะกระทำหรือ ได้กระทำความผิด...”

๔. กสม. มีข้อสังเกตว่า ในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฯ ระบุว่า ประเทศไทย ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา CAT และอนุสัญญา ICPPED ยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่ เพราะตามข้อเท็จจริง ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีเฉพาะอนุสัญญา CAT เท่านั้น ส่วนอนุสัญญา ICPPED แม้ว่าสภานิติบัญญัติ แห่งชาติจะมีมติให้ความเห็นชอบในหลักการการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ แต่ประเทศไทยยังไม่ได้ดำเนินการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญา ICPPED แต่อย่างใด การระบุว่าประเทศไทย เป็นภาคีอนุสัญญา ICPPED จึงยังคลาดเคลื่อน

เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒๒ มกราคม ๒๕๖๒

สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน

กลุ่มงานสื่อสารองค์กร

โทร. ๐ ๒๑๔๓ ๐๖๐๓, ๐๘ ๑๘๘๕ ๑๔๕๔